

Ako správne kompostovať a mať z kompostovania želaný úžitok

Rastlinné zvyšky z kuchyne, odpady zo záhrad, konáre, lístie, pokosená tráva, trus od hospodárskych zvierat. Nielen toto všetko môžeme využiť na výrobu kvalitného kompostu v domácich podmienkach. Kompost ďalej zúčtujeme pri pestovaní rastlín ako hnojivo, vracajúce životodarné látky pôde. Tie látky, ktoré predtým pôda darovala rastlinám. Uzatvoríme kolobeh prúdenia živín na vlastnom pozemku.

Kde umiestniť kompostér?

Zabezpečíme, aby nebol v blízkosti zdroja pitnej vody ani v zaplavovanom území. Musí byť zabezpečený kontakt so zemou, čím zlepšíme prístup mikroorganizmom a pôdnym organizmom k materiálu. Donášková vzdialenosť by mala byť primeraná, okolitý priestor na manipuláciu s náradím by mal byť dostatočný a prístup k nemu by mal byť aj za daždivého počasia. Kompostér by mal byť v polotieni.

Štyri základné pravidlá kompostovania

Orientačná skúška vlhkosti

Hrsť kompostovaného materiálu stisneme v ruke.

Medzi prstami by sa malo objaviť len niekoľko kvapiek tekutiny. Po roztvorení ruky by mala zmes materiálov zostať pohromade.

Ak vytečie veľa vody, je materiál prevlhčený a musíme do neho pridať suché, savé a hrubšie materiály. Ak sa

medzi prstami kvapôčky neobjavia a po otvorení ruky sa zmes rozsype, musíme ju dovlhčiť.

ZABEZPEČME SPRÁVNU VEĽKOŠŤ MATERIÁLU

Najdôležitejšie to je v prípade ťažšie rozložiteľných materiálov (drevo, stonky starších rastlín, tvrdšie časti zeleniny). Ich veľkosť by nemala presiahnuť veľkosť palca na ruke. Mäkké šťavnaté materiály nie je nevyhnutné zmenšovať. Čím sú menšie častice, tým sa rýchlejšie skompostujú.

MIEŠAJME VŠETKY MATERIÁLY

Dusíkaté materiály (hnoj, trus, pokosená tráva, kuchynský bioodpad, pozberové zvyšky zo záhrady...), ktoré sú väčšinou mäkké, šťavnaté a zelené, musíme zmiešavať s uhľíkatými (drevná štiepka, piliny, hobliny, lístie, slama, papier), ktoré sú zväčša tvrdé, hnedé, suché. Ich pomer by sa mal čo najviac približovať k 1:1. Dôležité je, aby sa materiály naozaj miešali a neukladali vo vrstvách.

ZABEZPEČME SPRÁVNU VLNKOSŤ

Ak má kompostovaný materiál nedostatok vlhkosti, proces sa spomaľuje alebo až zastavuje. Ak je vlhkosť nadmerná, dochádza k nežiadúcemu hnilobnému procesu, niekedy až k skysnutiu, čo sa prejaví zápachom.

Nesmieme zabudnúť, že do uzavretého kompostéra sa bez našej pomoci voda nedostane. Preto správnu vlhkosť musíme kontrolovať a v prípade potreby ju doplniť poliatím alebo pridaním vlhkých materiálov, napríklad čerstvo pokosená tráva. Vlhkosť znížime pridaním suchých a savých materiálov (suché lístie, štiepka).

ZABEZPEČME DOSTATOČNÝ PRÍSTUP VZDUCHU

Čím sú častice menšie, tým je medzi nimi menej vzduchových dutiniek. Bez vzduchu kompost hnije a zapácha. Preto je potrebné odhadnúť optimálnu štruktúru materiálu (zmiešavať menšie s väčšími materiálmi).

Chyby pri kompostovaní

Univerzálna rada

Kompostovaný materiál prekopeme a prevzdušníme. Pri prekopávaní by sme mali sledovať aj zápach a vlhkosť materiálu. Dajú sa vtedy vykonať aj ďalšie potrebné korektúry.

JE SUCHÝ

Pridajme tekutiny alebo čerstvé zelené materiály a kompost premiešajme.

NADMERNÝ VÝSKYT MUŠIEK

Materiál zakryjeme pôdou, vyzretým kompostom, alebo kamennou múčkou. Čerstvé kuchynské odpady vždy zmiešavajme so suchými, uhlíkatými materiálmi a zahrabme ich minimálne 10 cm pod povrch materiálu.

JE PREMOČENÝ A ZAPÁCHA

Premiešajme a pridajme suché a savé materiály hrubšej štruktúry (slama, hobliny, kukuričné kôrovie...). Aj čerstvý kompost alebo zemina dokáže viazať vlhkosť a zápach. V prípade, že by sme tento problém ignorovali, vznikne nezdravá, mazľavá a zapáchajúca hmota nevhodná na prihnojovanie.

MÁ NEDOSTATOČNÚ TEPLOTU

Pri nedostatku materiálu teplota nevystúpi na požadovanú hodnotu (tá je cca 50-70 stupňov a je potrebná k procesu tlenia, ktorý spôsobí hygienizáciu hmoty). Materiál vtedy musíme prevzdušniť, skontrolovať vlhkosť, poprípade pridať dusíkaté materiály (trávu, kuchynský bioodpad, hnoj...). Ďalšou možnosťou je pridať zrelý kompost, kvalitnú záhradnú zeminu alebo mikrobiologický štartér, čím sa zvýši činnosť baktérií, a tým aj teplota kompostovacej kopy.

Čo sa nedá kompostovať?

Môžeme kompostovať všetok rastlinný odpad, ktorý vzniká v domácnosti a v záhrade. Ťažkosti môžu spôsobiť iba zvyšky varených jedál (lákejú zvieratá, skoro podliehajú skazeniu a potom nepríjemne zapáchajú). Preto dávame do kompostu iba varené jedlá rastlinného pôvodu v malých množstvách a zmiešavame ich s väčším množstvom suchého savého materiálu.

Kedy je kompost hotový?

V praxi je podľa tohto návodu možné vyrobiť kompost v rozmedzí od 3 mesiacov do 1 roka od založenia kompostu. Vyzretý kompost je hnedej až tmavohnedej farby, drobnohrudkovitej štruktúry, nezapácha, ale vonia ako lesná pôda.

Úžitok z kompostu

Surový kompost aplikujeme na pôdu na jeseň. Vyzretý kompost môžeme aplikovať kedykoľvek a k akýmkoľvek rastlinám. Pri výsadbe do kvetináčov a výseve používame kompost zmiešaný so zeminou v pomere 1:1. Na dostatočné zásobenie pôdy živinami stačí 1 – 2 cm vrstva kompostu ročne, čo je 10 – 20 litrov kompostu na 1 m². Kompost je najvhodnejšie aplikovať v menších, ale opakovaných dávkach. Odporúča sa len jemné zapravenie do pôdy, napríklad hrablami.

Správne kompostovanie chce len skúsenosti a výsledky sa dostavia. Možno váš prvý kompost nebude hneď špičkový, no časom sa bude zlepšovať.

Kompost zabezpečuje rastlinám dostatok živín počas celého vegetačného obdobia v takej forme a v takom pomere, ktorý im najviac vyhovuje, udržuje a vylepšujeme mechanicko-fyzikálne vlastnosti pôdy, pórovitosť a predovšetkým jej schopnosť udržiavať vlhkosť. Organická hmota obsiahnutá v komposte dokáže viazať ťažké kovy a čiastočne i dusičnany, a tým obmedzuje ich príjem do rastlín, zvyšuje množstvo pôdnych mikroorganizmov, obohacuje pôdu o organické látky a humus. Humus zvyšuje odolnosť pôdy voči okysleniu, čo je dôležité v oblastiach postihnutých emisiami z priemyselných činností.

Tip z praxe

Pred rozhadzovaním kompostu do pôdy je dobré ho preosiať cez sito. Preosiaty kompost sa veľmi dobre rozhadzuje do pôdy. To, čo sa nepreoseje vložíme naspäť do kompostéra. Na úpravu zmesi v kompostéri (drvenie aj miešanie) je výborný dobre naostrený rýľ.

Na záver

2021

Zdroj: www.menejodpadu.sk

MESTO SEREĎ